

Ганна Фёдараўна
ПРАХОДСКАЯ
заслужаная настаўніца БССР,
сястра Васіля Фёдаравіча

44
З успамінай сястры Васіля Федаравіча
Траскурава Ганны Федаравічы Траходскай.

Яна чатыры гады старэйшая за свайго брата Васю, але як цяпер поўню час яго на-радзіўся, бо нарадзіўся ён не ў радзільным доме, а пад сялянскай навіткай роднага двара. Маці наша цэлы дзень брала ў полі лён, а вегара-рам медзь паспела прыйсці дадому. Роды прыняла свякрова, Тараскоўя Васільюна, вядомая на ўсю акругу бабка-навітуха. Увось яна ўнесла ў ха-ту маленькага і навішавала нас з брацікам.

Нарадзіўся Вася 25 жніўня 1926 года ў сям'і лесніка Федара Карнавіча Траскурава ў вёсцы Негачына Дубровенскага раёна Віцебскай вобласці. Нарадзіўся ён, першага сына пасля чатырох дачок, было вялікім трыумфам не толькі ў сям'і, але ва ўсёй вёсцы.

Бацька ў гэты вечар вярнуўся з нарады леснікоў з раёна са сваймі сябрамі-леснікамі, і нарадзіўся другатаканага сына адзначылі вялікай вечарынкай, на якую сабралася ўся наша радня. Танцы пра-цываліся ўсю ноч, бо музыкант, наш тата, добра граў на скрыпцы і ў гэты вечар граў з радаснымі запаламі.

Бацька наш быў добры паліўнік, калар, земляроб. З любоўю апрацоўваў дзямкі ў лесе, любіўся пасцілі.

Маці наша, Саклота Максимайна, была працавітая і добрая жанчына. Пасля замужства пражыла ўсё сваё жыццё ў адной сям'і са свёкрам і свякравой. Гадавала і выхавала нас паўвёра дзядзеч (старэйшая памёрла ад скарлатынай), прывучала да фізічнай працы, вучыла вышываць, вязаць, шывіць, хаць мы ўсё вучыліся ў школе. Усе тры дачкі сталі настаўніцамі. Старэйшая сёстра Вера была вельмі добрай гукадзелюніцай. Працавала яна ў казачкавай школе і на трамадэкай аснове вяла гурток рукадзелля. Марыя - вяселуха: добра спявала і са сваімі вучнямі выступалі з канцэртамі не толькі ў раёне, але і ў вобласці.

Я ўспамінаю, як цяжка было маці вярці гэтыя дарку, нечыць у сям'і, ладзіць са старымі, гадаваць нас.

Бацька больш любіў і цікавіўся сабакамі

Васілкамі. Часта браў яго з сабой ў лясныя абходзі. Ён і прывіў яму любоў да прыроды, птушак, паліванія, з якога часам бацька вяртаўся незадаволеным бо Вася не дазваляў страліць у зверна ці птушку, прыгатуна - цецеруна, бо яны ж хоць і шывіць. Лінгэ малым жанчукам Вася майстраваў шпакі з дапамогай дзядзечі Карпа Канілавіча, ставілі іх у садзе на дрэвах. А раніцай, з урэс-дам сонца, выходзіў гадзюць, ці пасліміся ў іх шпакі, слухаюць іх сьпева, казіраюць за працай шпакі, за лясенькімі шпаканяткамі, як яны

вугнісіа літаць.

З ранняга дзіцінства ён воўнагаўся выдатнымі здольнасцямі ў навучы. У пяцігадовым узросце ён ужо сам готаў кнігі. Вельмі хутка запамінаў вершы, якія вучыў я, запамінаў імя, каі я збіваўся. З таўвёртага класа ён сам складаў вершы і высылаў іх у рэдакцыі газет „Літнер Беларусі“ і „Літнерская праўда“. Там іх друкавалі, а яму прысылаі ганарар.

Вугніўся Вася выдатна, кожны клас ён заканчваў з пахвальнай граматай і падзякай бацькам за выдатнае выхаванне сына.

У 1941г. Вася закончыў Святаслаўскую сямігодку, і вучоба была спынена Вялікай Айчыннай вайной.

Пачалася працоўная дзейнасць хлебараба, бо намір наш бацька, а Вася, пяцінаццацігадовы хлопчык, застаўся аратом на тры гаспадаркі задным канііс. У гэты час ён зазнаў многа гора. Была акупіравана Беларусь. Усямі было поўгалоднае існаванне: немцы забралі апошнюю карову, не было і хлеба, на зямлёх з травы праенакаж трыва было апрацоўваць зямлю, каб хоць на наступны год было што пасеці.

Сястра маці і браціжа прыносілі нам малака, а Вася араў і севу іх зямлю, бо іх гаспадары былі на фронце.

Вася сам навучыўся кляпаць касу і прыстаўліць яда касся, сам засяваў і бараніваў загоны, рэзаў

і калою дрови. Усїй гэтай працай ён, як асноў-
на працаўнік, вурнуў і мяне. Разам з ім ма
на санках на сабе ездзілі ў лес па дровы.

Зразамі з ня сухастаіну (мікалі ён не мог
зразамь здаровае дрэва) бо ад боцкі выхавалі-
ся беражліва адносіны да лесу.

Усї сваё жыццё ён любіў лес і леснікоў,
абздзякаў, мянітых, прысвятаў іх працы свае
нарыскі. У сваіх творах ён заклікаў берагчы
лес, не глушыць бяроз у час спуску бярозавіку.

Ён быў вельмі добры грыбнік, умеў знаходзіць
грыбы, гэтакі майстэрству навучыў сваіх дачок,
асабліва старэйшую-Валю.

З раньняга дзяцінства ён прывык рапа ўставаць
і на залату бегла ў лес, у свае любімыя мясцінкі,
дзе набіраў поўны кош баравікоў, якія мы з ім
прадавалі на базары, каб за свае грошы купіць
падручнікі для навучання.

Калі пачалася Вялікая Айчынная вайна
1941-45 гг., ён вельмі багата перажываў адсут-
ленне нашых воіск. Уважліва слухаў радыё,
самоў за ходам падзей на фронце. Быў упэў-
нен, што вораг будзе разбіт - перамога будзе за
намі!

З вясковымі сёбрамі збіраліся ў партызаны,
але поблізу не было атрада, а ў Цёмны лес Магілёў-
скай вобласці не змоглі прабрацьца.

З великою радістю зустріла війну - вызва-
ли мене у 1944 році. Багато років до того
юнаком був призваний у ряди Червоної Армії.
Траслужив у армії шість год. Служив у
Венгрії, Аустрії, Німеччині. У армії у мене
було шмат сільської різної національної поезії.
Так з аднапантаніем французькою сільською
усі мови: німецькою, польською, французькою
аднакою поезією, їздив у поїзді.

У час служби у армії їм писав верши і нариси,
які друкувалися у армійських газетах.

Не пам'ятала про маданне і про вугорське.

Камі приїжджав з армії у аднапантані, забрав
падружники за сьредню школу і у вольний час
рештавався, щоб екстернале здасть екзамени за
сьредню школу.

Після демобілізації з армії їм приїхав до
мене у Танцавіцу, бо мацеї намерла, а сест-
ра їздила примана, так їм і засталися у мене.
У вільній школі здав екзамени за сьредню
школу і наступив у Мінські БТУ на факультет
журналістики, які законною видавча, атримав
червоний диплом. Траслужив редактором газети
"Савіцкае Палессе".

Усі свої мови їм любив працю, любив
і паважав мови праці, їм їм приїхав

свое твое, любовь людей, з якими побач твою
і працювай.

У яго была мара ў жыцці - пабудаваць сваю
хату, насадзіць дрэвы вакол яе, выкаваць добрых
дзяцей. Ён зздзейсніў сваю мару, хоць нялёгка
яму было гэта зрабіць: добра вымагваў ссуду, узя-
тую на будаўніцтва хаты.

Стайць прыгожая хата, выраслі вакол дрэвы,
цвітуць прыгожыя кветкі, толькі няма
гаспадароў.

З глыбокім болем у сэрцы прыходзіў я ў гэты
дом, але боль сціхае, калі я ўбачу на ягоным падвер-
ку сяміра яго любімых унукаў і гатырск дачок,
такіх мілых і працавітых, добрадушных і міла-
сэрных, якім быў ён сам, дарагі, мой любімы брацік
Васенька!

А вышы ўдзячна супрацоўніцамі раённай бібліятэкі,
якія стараюцца ўвекавечыць памяць аб моім
браце!

Жадаю ўсім Вам міёкнай працы, добрага зда-
р'я, шчасця, дабрабыту, мае любімыя
Танцаўтане!

15.07.2001 года. А.Фраходкая.